

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Javůrkové a soudců JUDr. Tomáše Pirka a Mgr. Štěpána Hnaníčka ve věci žalobkyně: **JUDr. Milada S.**, bytem xxx, xxx, zastoupená advokátem Mgr. Adamem Sigmundem, sídlem Široká 5, 110 00 Praha 1, proti žalovaným: **1. MUDr. Jan M.**, narozený dne xxx, xxx, sídlem xxx, xxx, zastoupený advokátem JUDr. Evou Matyášovou, sídlem Na Šumavě 4, 150 00 Praha 5, **2. Jiří Ů.**, bytem xxx, xxx, **pro určení, že žalobkyně je dědičkou zůstavitelky**, o odvolání prvního žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 24. listopadu 2015, č. j. 30 C 86/2007-242,

t a k t o :

Rozsudek soudu I. stupně se **p o t v r z u j e .**

Prvý žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na náhradu nákladů odvolacího řízení částku 4.356 Kč, a to do tří dnů od právní moci rozsudku k rukám Mgr. Adama Sigmunda, advokáta.

O d ů v o d n ě n í

Napadeným rozsudkem soud I. stupně určil, že JUDr. Milada S. je dědičkou veškerého majetku zůstavitelky PhDr. Danuše P., rozené Ů., nar. dne xxx, zemřelé dne xxx, ze závěti sepsané dne 23. 9. 2005 notářským zápisem NZ 116/2005 a N 128/2005 JUDr. Evou Jaklovou, notářkou sídlem v Praze (výrok ad I.) a že druhý žalovaný Jiří Ů. není dědicem zůstavitelky PhDr. Danuše P. ze zákona (výrok ad II.). Výrokem ad III. uložil prvnímu žalovanému MUDr. Janu M. povinnost zaplatit žalobkyni náklady řízení ve výši 18.424 Kč k rukám advokáta Mgr. Adama Sigmunda do tří dnů od právní moci rozsudku, výrokem ad IV. rozhodl, že žalobkyně a druhý žalovaný Jiří Ů. nemají ve vztahu navzájem právo na

náhradu nákladů řízení, a výrokem ad V. uložil prvému žalovanému MUDr. Janu M. povinnost nahradit České republice na znalečném částku ve výši 32.850 Kč na účet Obvodního soudu pro Prahu 1 do tří dnů od právní moci rozsudku.

Z odůvodnění napadeného rozsudku se podává, že žalobkyni bylo usnesením soudu I. stupně ze dne 9. 3. 2007, č. j. 38 D 258/2005-173, které nabylo právní moci dne 31. 3. 2007, uloženo, aby podala do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení žalobu proti oběma žalovaným o určení, že je dědičkou zůstavitelky PhDr. Danuše P. Zároveň bylo dědické řízení přerušeno do doby, než bude pravomocným rozsudkem rozhodnuto o dědickém právu. Žaloba byla k soudu I. stupně podána dne 30. 4. 2007. Žalobkyně v podané žalobě tvrdí, že je dědičkou po zůstavitelce PhDr. Danuši P. z titulu závěti pořízené notářským zápisem JUDr. Evou Jaklovou, notářkou v Praze, ze dne 23. 9. 2005 pod sp. zn. NZ 116/2005, N 128/2005.

Prvý žalovaný nárok uplatněný žalobkyní neuznal s tím, že je jediným a pravým dědicem zůstavitelky PhDr. Danuše P., a to z holografií závěti ze dne 25. 9. 2005, která je v pořadí poslední závěti zůstavitelky. Druhý žalovaný, bratr zůstavitelky, uvedl, že nebyl na vážný zdravotní stav své sestry upozorněn a žalobkyně mu účelově oznámila až konání pohřbu.

Soud I. stupně předně vyšel ze spisu soudu I. stupně vedeného pod sp. zn. 21 C 222/2006, z něhož zjistil, že v tomto řízení vystupovali totožní účastníci, předmětem řízení byl návrh žalobkyně na určení, že žalovaní nejsou dědici veškerého majetku zůstavitelky PhDr. Danuše P. Řízení zahájila žalobkyně na základě nesprávného poučení, které jí bylo dáno usnesením soudu I. stupně č. j. 38 D 258/2005-107 ze dne 22. 5. 2006, které ovšem bylo usnesením Městského soudu v Praze ze dne 30. 11. 2006, č. j. 24 Co 351/2006-136, zrušeno a věc byla vrácena k dalšímu řízení. Poté bylo vydáno usnesení ze dne 9. 3. 2007, č. j. 38 D 258/2005-173. Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 23. června 2010, č. j. 21 C 222/2006-232, bylo určeno, že MUDr. Jan M. není dědicem zůstavitelky PhDr. Danuše P. z holografií závěti datované 25. 9. 2005 (výrok I.), že Jiří Ů. není dědicem zůstavitelky PhDr. Danuše P. ze zákona (výrok II.), a bylo rozhodnuto o nákladech řízení. Městský soud v Praze svým rozsudkem ze dne 12. října 2011, č. j. 72 Co 122/2011 – 291, k odvolání žalovaných rozsudek soudu I. stupně změnil tak, že žaloba se zamítá, protože na požadovaném určení nemohla mít žalobkyně naléhavý právní zájem. V tomto řízení bylo provedeno rozsáhlé dokazování, a to výsledkem účastníků, řady svědků, znaleckými posudky, výsledky znalců a listinami. Zde provedené důkazy soud I. stupně v nyní napadeném rozsudku ocitoval, pokud jde o výsledky účastníků, svědků a znalců, a čerpal skutková zjištění, pokud jde o důkazy listinné. Dokazování v tomto řízení pak doplnil pouze znaleckým posudkem z oboru písmoznalectví, specializace ruční písmo, znalce Mgr. Aleše Čulíka a revizním znaleckým posudkem z oboru písmoznalectví, odvětví zkoumání ručního písma, který vypracoval Kriminalistický ústav Policie ČR Praha.

Dospěl pak k těmto skutkovým zjištěním: Zůstavitelka Danuše P. v průběhu svého života zanechala tři závěti, a sice v pořadí prvou ze dne 19. 10. 2001, kdy ustanovila dědicem svého veškerého majetku prvního žalovaného. Notářským zápisem ze dne 24. 1. 2005 učiněného notářkou JUDr. Evou Jaklovou, odvolala veškeré závěti, které učinila, a dne 23. 9. 2005 ustanovila dědičkou veškerého svého majetku žalobkyni. Při projednávání dědictví první žalovaný prohlásil, že neuznává závět zůstavitelky ze dne 23. 9. 2005, a že je jediným a pravým dědicem zůstavitelky na základě holografií závěti zůstavitelky ze dne 25. 9. 2005, kterou neuznala žalobkyně. Soud I. stupně vzal za prokázáno, že závět ze dne 23. 9. 2005 byla pořízena notářským zápisem sepsaným dne 23. 9. 2005 sp. zn. NZ 116/2005 a N 128/2005 z. č. 268 v LDN v xxx. Zůstavitelka byla dle lékařské zprávy MUDr. R. H.

schopna posoudit následky svého jednání a o svém majetku pořídit závěť. Její rozumové a volní stránky nebyly ovlivněny léky a byla orientována místem a časem, byla si vědoma, jaký úkon činí a byla schopna posoudit následky plynoucí z tohoto jednání. Protože závěť pozdější ruší závěť dřívější, a první žalovaný předložil před notářem jako soudním komisařem v dědickém řízení po zůstavitelce D. P. holografní závěť datovanou dne 25. 9. 2003 a žalobkyně ji nerespektovala s tím, že se jedná o podvrh, bylo na žalobkyni, aby prokázala, že tuto závěť zůstavitelka nepořídila, případně, že je tato holografní závěť neplatná. Podle závěru soudu I. stupně pak žalobkyně prokázala, že holografní závěť zůstavitelky ze dne 25. 9. 2005, kterou měl být povolán jako jediný dědic žalovaný ad 1), je z důvodů v rozsudku uvedených neplatná, zatímco závěť ze dne 23. 9. 2005, kterou byla žalobkyně povolána jako jediná závětní dědička k dědění veškerého majetku zůstavitelky, je platná. K vyslovení neplatnosti holografní závěti zůstavitelky dále dle závěru soudu I. stupně postačí zjištěná skutečnost a to, že zůstavitelka holografní závěť psala v posteli, psala ji rukou, kterou měla unavenou, tak jí sv. A. ruku podpírala. Pomoc jiné osoby poskytnutá zůstaviteli při psaní vlastnoruční (holografní) závěti, jež jakkoli ovlivnila charakteristické znaky jeho rukopisu, způsobuje neplatnost dané závěti (viz. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 3. 4. 2008, sp. zn. 21 Cdo 1744/2007).

Soud I. stupně vyšel z ustanovení § 3069 zákona č. 89/2012, občanského zákoníku, podle něhož při dědění se použije právo platné v den smrti zůstavitele, tedy v daném případě občanský zákoník účinný do 31. 12. 2013. Soud I. stupně proto vycházel z právní úpravy občanského zákoníku platného do 31. 12. 2013, a to z ust. § 460 a násl. tohoto předpisu. Dovodil pak, že podle § 461 odst. 2 obč. zák. nenabude-li dědictví dědic ze závěti, nastupují místo něho dědici ze zákona. Závěť je silnější dědický titul než zákon, což neplatí pouze u neopomenutelných dědiců, které však zůstavitelka neměla. Proto soud I. stupně žalobě vyhověl. V dědickém řízení tak bude na základě tohoto rozsudku pokračováno se žalobkyní jako jedinou dědičkou po zůstavitelce PhDr. Danuši P. Pokud jde o zamítavou část vůči žalovanému ad 2), vycházel soud I. stupně z již citovaného ust. § 461 odst. 2 obč. zák. , neboť v tomto případě byly sepsány závěti, o jejichž platnosti bylo v tomto sporu rozhodováno. Protože dědění ze závěti má přednost před děděním ze zákona, byla žaloba i proti žalovanému ad 2) zamítnuta.

O náhradě nákladů řízení ve vztahu k prvnímu žalovanému rozhodl soud I. stupně podle ust. § 142 odst. 1 o. s. ř., protože žalobkyně měla v řízení plný úspěch. Žalobkyni tak byla přiznána odměna za náklady právního zastoupení podle § 9 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb. 10.000 Kč za 8 úkonů a 1500 Kč včetně 8 režijních paušálů po 300 Kč, DPH ve výši 21 %, tj. Kč 3.020 Kč, a soudní poplatek 1.000 Kč. Ve vztahu k druhému žalovanému soud I. stupně aplikoval § 143 o. s. ř. a contrario, podle něhož žalovaný, který neměl úspěch ve věci, má právo na náhradu nákladů řízení proti žalobci, jestliže svým chováním nezavdal příčinu k podání návrhu na zahájení řízení. Ačkoli byl žalovaný ad 2) ve věci neúspěšný a mohl žádat po žalobkyni ve smyslu citovaného ustanovení náklady řízení, tyto mu nevznikly. Žalobkyně si byla vědoma tohoto závěru a také se vůči druhému žalovanému výslovně náhrady nákladů řízení vzdala. Podle § 148 odst. 1 o. s. ř. stát má podle výsledků řízení proti účastníkům právo na náhradu nákladů řízení, které platil, pokud u nich nejsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Stát zálohoval znalečné ve výši 14.950 Kč a 17.900 Kč, tyto částky zaplatí neúspěšný první žalovaný.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonné lhůtě odvolání první žalovaný MUDr. Jan M. Druhý žalovaný Jiří Ů. odvolání proti tomuto rozsudku nepodal a vzhledem k tomu, že žalovaní jsou samostatnými společníky, nabyl napadený rozsudek ve výroku ad II. a IV. právní moci.

Žalovaný MUDr. Jan M. namítal nesprávné hodnocení důkazů, nesprávně zjištěný skutkový stav i nesprávné právní hodnocení. Předně upozornil, že soud I. stupně převzal do svých skutkových zjištění závěry znaleckých posudků vyhotovených v jiných řízeních, které tak v tomto řízení mají povahu pouhé listiny. Znalci Mgr. Čulíkovi soud I. stupně nepoložil otázku ohledně podpisu zůstavitelky na notářsky sepsané závěti. Závěry znaleckého posudku Kriministického ústavu nejsou jednoznačné a v případě, že jsou k dispozici dva znalecké posudky s rozdílnými závěry, měl se soud I. stupně vypořádat s tím, proč závěry jednoho pro rozhodnutí použil a závěry druhého nikoli. Poukázal na názor Nejvyššího soudu vyjádřený v rozhodnutí sp. zn. 25 Cdo 583/2001, že totiž má-li soud k dispozici dva znalecké posudky s rozdílnými závěry o stejné otázce a pro tyto rozpory, které se nepodařilo v řízení odstranit, nemohou být tyto posudky podkladem pro rozhodnutí. Konečně namítal, že soud I. stupně nevysvětlil, jakým způsobem mělo podepření ruky zůstavitelky ovlivnit charakteristické znaky jejího písma, k čemuž se měli vyjádřit i znalci, a neodůvodnil řádně ani zamítnutí svědeckého výslechu, když navíc došlo ke zkomolení příjmení navrhované svědkyně. Žalovaný navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudek změnil, žalobu zamítl a rozhodl o nákladech řízení.

Žalobkyně vyvracela důvody odvolání a navrhovala potvrzení napadeného rozsudku. Soud I. stupně respektoval závazný právní názor odvolacího soudu, v odůvodnění rozlišoval procesní povahu jednotlivých důkazů. Poukázala na to, že sám žalovaný si je zřejmě vědom neunesení břemene tvrzení na své straně ohledně prokázání pravosti závěti hovořící v jeho prospěch, když v odvolání cituje z posudku znalce Mgr. Čulíka a vytýká soudu I. stupně, že znalci nekladl otázky, když tak měl z procesní povinnosti činit sám, a přiznává citací závěrů posudku Kriministického ústavu, že neunesl ani břemeno důkazní ohledně prokázání pravosti závěti hovořící v jeho neprospěch.

Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo, podle ust. § 212 a 212a o. s. ř., a poté dovodil, že odvolání není důvodné.

Soud I. stupně v této právní věci rozhodl již jednou, když rozsudkem ze dne 17. května 2012, č. j. 30 C 86/2007 – 63, žalobě vyhověl. Tento rozsudek však byl usnesením Městského soudu v Praze ze dne 2. ledna 2013, č. 15 Co 486/2012-96, zrušen a věc byla vrácena soudu I. stupně k dalšímu řízení s odůvodněním, že soud I. stupně při svém rozhodnutí zcela nedostál ust. § 157 odst. 2 o. s. ř., který velice podrobně uvádí, jakým způsobem má být koncipován rozsudek. Dále odvolací soud konstatoval, že nelze přehlédnout skutečnost, že soud I. stupně zcela nepřípustným způsobem provedl pouze dokazování spisem Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 21 C 222/2006, když z jeho obsahu opsal důkazy tam provedené, aniž by sám tyto důkazy hodnotil, když je nepochybné, že se jednalo pouze o důkazy provedené listinou ve smyslu ust. § 129 o. s. ř. Jestliže pak účastník v dalším řízení popírá pravdivost důkazu, který byl proveden v souvisejícím spisu, nemůže soud založit skutkový závěr určující pro právní posouzení věci samé pouze na tomto listinném důkazu, aniž by k objasnění sporných skutečností provedl důkaz, který v této souvislosti navrhuje účastník v předmětné věci. Toto se týká zejména znaleckého posudku, jehož pravdivost prvý žalovaný v tomto řízení popírá a navrhuje provést v tomto směru nový znalecký posudek. Zcela v rozporu s uvedeným ustanovením (§ 153 odst. 1, § 157 odst. 2 o. s. ř.) je postup soudu I. stupně v odůvodnění jeho rozhodnutí, když procesnímu právu účastníka, tj. navrhopat důkazy, odpovídá i povinnost soudu nejen o vznesených nárocích rozhodnout, tzn. např. zamítnout tyto návrhy, tak jak učinil soud I. stupně, ale také, pokud jim nevyhoví – ve svém rozhodnutí vyložit, z jakých důvodů navržené důkazy neprovedl. Dále odvolací soud nemohl přehlédnout ani to, že soud I. stupně v odůvodnění svého rozhodnutí zcela opisoval provedené důkazy v jiném spise, když i

toto je samozřejmě vadou řízení, která mohla mít vliv na právní posouzení věci. Postup soudu I. stupně, který nerespektoval procesní předpisy, je postupem, kterým soud I. stupně zatížil své rozhodnutí a řízení mu předcházející vadou, která nemohla vyústit v jiné rozhodnutí odvolacího soudu, než ke zrušení jeho rozhodnutí. Odvolacímu soudu proto nezbylo, než postupovat podle § 219a odst. 1 písm. b) o. s. ř., tj. zrušit rozsudek soudu I. stupně a věc mu vrátit k dalšímu řízení. V tomto novém řízení bude na soudu I. stupně, aby si pro své rozhodnutí opatřil dostatečný skutkový podklad, provedené důkazy správně hodnotil ve smyslu ust. § 132 o. s. ř. a tomuto skutkovému podkladu pak podřídil své právní hodnocení. V novém rozhodnutí bude důsledně dbát ust. § 157 odst. 2 o. s. ř., to je tak, aby jeho rozhodnutí bylo podloženo dostatečnými skutkovými podklady, provedené důkazy správně hodnoceny, pokud některé z navržených důkazů neprovede, aby v odůvodnění rozsudku podrobně vysvětlil své důvody pro to, proč tyto důkazy neprovedl.

Soud I. stupně v dalším řízení provedl při ústním jednání důkazy listinami založenými ve spise sp. zn. 38 D 258/2005 i sp. zn. 21 C 222/2006, a, jak shora uvedeno, zadal vypracování dalších dvou znaleckých posudků a znalce při jednání vyslechl. Provedl důkaz i znaleckými posudky vypracovanými v jiných řízeních. V odůvodnění rozsudku pak uvedl, jaká zjištění z těchto důkazů učinil. Do odůvodnění svého rozhodnutí rovněž uvedl, jaké navrhované důkazy neprovedl a z jakých důvodů. Ačkoliv odůvodnění napadeného rozsudku je poněkud chaotické a soud I. stupně zopakoval vytykanou vadu, pokud jde o výsledky účastníků, svědků a znalců, jejichž obsah do odůvodnění rozsudku opsal ze spisu 21 C 222/2006, přičemž z nich při hodnocení důkazů také vycházel, aniž by tak uvedené výpovědi byly učiněny v tomto řízení a při jednání soudu, dovodil odvolací soud, že toto pochybení nebrání přezkoumání napadeného rozsudku, protože důkazy provedené soudem I. stupně procesně regulérním způsobem jsou postačující k závěru, že soud I. stupně rozhodl ve výroku věcně správně.

Zásadní otázkou tohoto řízení bylo posouzení, zda při rozhodování o dědickém právu je třeba vycházet ze závěti pořízené notářským zápisem nebo z později datované závěti holografní. Předně je třeba uvést, že soudem I. stupně nebyla správně pojata otázka důkazního břemene v této právní věci. Soud I. stupně, jak shora uvedeno, vyšel ze závěru, že *žalobkyně prokázala, že holografní závěť zůstavitelky ze dne 25. 9. 2005, kterou měl být povolán jako jediný dědic žalovaný ad 1), je z důvodů v rozsudku uvedených neplatná, zatímco závěť ze dne 23. 9. 2005, kterou byla žalobkyně povolána jako jediná závětní dědička k dědění veškerého majetku zůstavitelky, je platná.* Nelze však přehlédnout, že byly k posouzení předloženy dvě listiny o různé důkazní síle.

Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 33 Cdo 3368/2012 listiny jsou jedním z důkazních prostředků sloužících ke zjištění stavu věci, jejichž demonstrativní výčet je uveden v § 125 o. s. ř. Listiny, jež mají ve smyslu § 134 o. s. ř. povahu **listin veřejných, se od listin soukromých liší svou důkazní silou; podávají, pokud není prokázán opak, důkaz o pravdivosti toho, co je v nich osvědčeno nebo potvrzeno. Je na účastníku, který zpochybňuje správnost údajů uvedených ve veřejné listině, aby o tom nabídl soudu důkazy, jejichž prostřednictvím by svá tvrzení o opaku prokázal.** Důsledkem presumpce správnosti obsahu veřejné listiny je tedy **přenos důkazního břemene na toho, kdo popírá správnost jejího věcného obsahu. Není-li pravdivost veřejné listiny vyvrácena prokázáním opaku, považuje soud pro účely hodnocení důkazů obsah listiny za pravdivý.**

Podle rozhodnutí NS sp. zn. 20 Cdo 947/2012 *zásadní rozdíl mezi veřejnou a soukromou listinou spočívá v jejich důkazní síle. U soukromé listiny stačí „formální“ popření její správnosti druhým účastníkem, aby nastoupila důkazní povinnost a důkazní břemeno toho účastníka, který tvrdil skutečnosti, jež měly být prokázány soukromou listinou. U veřejné listiny důkazní břemeno leží naopak na tom, kdo popírá její správnost.*

V rozhodnutí NS sp. zn. 33 Cdo 472/2007 je uvedeno, že v případě, kdy účastník popře pravost, resp. správnost soukromé listiny platí, že účastníka, který tuto listinu předložil k důkazu, stihá důkazní povinnost a břemeno důkazní; tento účastník tedy nese procesně nepříznivé následky toho, že se v řízení nepodaří prokázat pravost či správnost soukromé listiny. Oproti listině veřejné, kde důkazní břemeno leží na tom, kdo popírá její správnost, u soukromé listiny stačí „formální“ popření její správnosti druhým účastníkem, aby nastoupila důkazní povinnost a důkazní břemeno toho účastníka, který tvrdil skutečnosti, jež měly být prokázány soukromou listinou.

V tomto případě předložila žalobkyně závěť pořízenou notářským zápisem, která má povahu listiny veřejné, a žalovaný závěť holografní mající povahu listiny soukromé. Ve světle názorů vyslovených shora a za situace, kdy oba účastníci popřeli pravost listiny předložené protistranou, nesl břemeno tvrzení ohledně pravosti i „nepravosti“ obou listin žalovaný. V řízení tak bylo žalovanému prokázat, že holografní závěť je pravá, zatímco závěť pořízená notářským zápisem pravá není, resp. pravdivost veřejné listiny vyvrátit prokázáním opaku.

Soud I. stupně pak vycházel ze znaleckých posudků, které byly pořízeny v řízení 21 C 222/2006, v trestním řízení a dokazování doplnil znaleckými posudky dalšími. Pokud jde o charakter znaleckých posudků jako důkazů, vyšel odvolací soud z toho, že občanský soudní řád byl doplněn o ust. § 127a, podle něhož jestliže znalecký posudek předložený účastníkem řízení má všechny zákonem požadované náležitosti a obsahuje doložku znalce o tom, že si je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku, postupuje se při provádění tohoto důkazu stejně, jako by se jednalo o znalecký posudek vyžádaný soudem. Jestliže se podle judikatury Nejvyššího soudu ČR (R 38/14) touto novelou změnila důkazní hodnota znaleckého posudku předloženého účastníkem, který při dodržení všech obsahových náležitostí stanovených v § 127a o. s. ř. není důkazem listinným, ale má důkazní sílu znaleckého posudku, nevidí odvolací soud důvod pro závěr, že by znalecké posudky ve skutkově totožné věci pořízené se všemi náležitostmi v jiném soudním řízení měly být důkazem pouze listinným.

Podle závěrů znaleckého posudku PhDr. Milana Nouzovského, který byl vypracován pro potřeby dokazování v řízení vedeném u soudu I. stupně pod sp. zn. 21 C 222/2006, zůstavitelka nenapsala ani nepodepsala závěť ze dne 25. 9. 2005. Shodný závěr zaujala znalkyně PhDr. Václava Musilová ve znaleckém posudku, který byl zadán pro účely trestního řízení proti prvému žalovanému. V daném řízení byl přibrán znalec Mgr. Čulík, který našel, že závěť ze dne 25. 9. 2005 byla pravděpodobně (v rovině střední pravděpodobnosti) sepsána PhDr. Danuší P. a přichází v úvahu, že jí byla také podepsaná (v rovině nižší pravděpodobnosti). Za této situace postupoval soud I. stupně správně, když zadal vypracování revizního posudku znaleckému ústavu, který pak má za to, že pravděpodobně holografní závěť zůstavitelka nepsala ani nepodepsala, k podpisu zůstavitelky na závěti pořízené o dva dny dříve notářským zápisem nelze závěr učinit.

Kromě znaleckých posudků odvolací soud při svém rozhodování vycházel rovněž z lékařské zprávy MUDr. R. H., dle níž zůstavitelka byla schopna posoudit následky svého jednání a o

svém majetku pořídit závěť. Její rozumové a volní stránky nebyly ovlivněny léky a byla orientována místem a časem, byla si vědoma, jaký úkon činí, a byla schopna posoudit následky plynoucí z tohoto jednání.

Uvedené důkazy podle závěru odvolacího soudu postačují k právnímu posouzení uplatněného nároku, a to bez ohledu na nositele břemene tvrzení a důkazního břemene v tomto řízení. Jak shora uvedeno, zásadní v tomto řízení bylo dokázat, že holografní závěť je pravá, zatímco závěť pořízená notářským zápisem pravá není, resp. pravdivost veřejné listiny vyvrátit prokázáním opaku. Podle rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR *pravá veřejná listina, o jejíž správnosti nevzešly v průběhu řízení pochybnosti, může být zbavena své důkazní síly jen tím, že účastník tvrdí skutečnosti a nabídne důkazy, jimiž bude prokázána nepravdivost obsahu listiny. Naproti tomu v případě soukromé listiny, zpochybňuje-li účastník samotné podepsání listiny, nastupuje ohledně pravosti listiny důkazní povinnost a důkazní břemeno toho účastníka, který listinu předkládá k prokázání svých tvrzení.*

V řízení pak nebyly nabídnuty důkazy k prokázání nepravdivosti závěti sepsané formou notářského zápisu. V řízení sp. zn. 21 C 222/2006 namítá žalovaný ve svém odvolání, že soud I. stupně neuvěřil svědkyním, které vypověděly, že zůstavitelka byla rozrušena „návštěvou a nátlakem na sepis závěti notářkou“, a tedy taková závěť nemůže být svobodným projevem její vůle, a naopak uvěřil svědecké výpovědi notářky a její asistentky, ačkoliv notářka je známá žalobkyně. Taková tvrzení, byť by byla prokázána, nemohou důkazní silou veřejné listiny otřást. Podle názoru a lidských zkušeností odvolacího soudu je vcelku pochopitelné, že žena ve věku 84 let a cca 6 týdnů před smrtí je návštěvou notáře v léčebně a sepisem závěti rozrušena, aniž by toto rozrušení muselo mít vliv na kvalitu jejího rozhodnutí. To ostatně ošetřující lékař vyloučil. Způsobitým argumentem pro prokázání nevěrohodnosti notáře a jím sepsané listiny pak nemůže být ani skutečnost, že potencionální dědička je známá notářky. Podle zák. č. 358/1992 Sb., notářský řád, notářskou činnost vykonává notář nestranně. Tento zákon dává notářům řadu kompetencí včetně výkonu činnosti soudního komisaře v pozůstalostním řízení, je tedy třeba u notářů presumovat vysokou míru profesionality.

Odvolací soud tedy uzavřel, že v tomto řízení nebylo prokázáno, že holografní závěť je pravá, a nebylo prokázáno, že závěť pořízená notářským zápisem pravá není, resp. pravdivost této veřejné listiny nebyla vyvrácena prokázáním opaku.

Na tomto závěru nemohou ničeho změnit ani odvolací námitky prvního žalovaného. Pokud jde o charakter důkazní síly znaleckých posudků, k této otázce se odvolací soud vyjádřil shora. Usnesení o ustanovení znalce Mgr. Čulíka včetně zadání znaleckého úkolu bylo zástupkyni žalovaného doručeno, jejím prostřednictvím se k němu žalovaný vyjádřil a v tomto vyjádření navrhl pouze, aby byl zhodnocen z hlediska pravosti holografní závěti text a podpis zvlášť. Soud I. stupně v odůvodnění napadeného rozsudku uvedl, z jakých důvodů neprovede výslech navržených svědků. Pokud pak jde o kritiku zkomolení příjmení navržené svědkyně, nejví se odvolacímu soudu přiléhává. Ve vyjádření k žalobě ze dne 16. 5. 2012 žalovaný navrhuje výslech svědkyně Alice T., xxx, xxx. V odvolání proti prvnímu rozsudku soudu I. stupně ze dne 15. 6. 2012 žalovaný namítá, že soud I. stupně odmítl vyslechnout svědkyni A. T. Svědkyně Alice T. byla soudem I. stupně předvolána k ústnímu jednání dne 9. ledna 2014 z adresy xxx, xxx. K věci uvedla toliko to, že MUDr. M. je její zubař, známý známých, jméno zůstavitelky nikdy neslyšela. Žije a bydlí v Praze a domnívá se, že je u tohoto soudního jednání omylem. Jednání byla přítomna právní zástupkyně žalovaného. Skutečnost, že soud I. stupně v napadeném rozsudku odůvodnil, proč zamítl návrh na výslech svědkyně „P.“, bytem xxx, xxx, ve světle vylíčených skutečností rozhodně nemůže představovat vadu mající vliv na

správnost rozhodnutí. Se závěrem soudu I. stupně, že výsledky této svědkyně i dalších navržených svědků, stejně jako vypracování nového znaleckého posudku, jsou nadbytečné, se ostatně odvolací soud ztotožňuje.

Ze všech uvedených důvodů odvolací soud napadený rozsudek jako ve výroku věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil.

O nákladech odvolacího řízení mezi žalobkyní a prvním žalovaným pak rozhodl podle § 142 odst. 1 ve spojení s § 224 o. s. ř. a úspěšné žalobkyni přiznal náhradu za dva úkony právní služby podle § 9 odst. 1 vyhl. č. 177/1996 Sb. 3.000 Kč, za dva režijní paušály 600 Kč, vše navýšeno o 21% DPH (756 Kč), tj. celkem 4.356 Kč.

O náhradě nákladů řízení mezi žalobkyní a druhým žalovaným již odvolací soud nerozhodoval, protože druhý žalovaný rozsudek soudu I. stupně odvoláním nenapadl a není proto již účastníkem řízení odvolacího.

P o u ě n í: Proti tomuto rozhodnutí není dovolání přípustné, ledaže dovolací soud dojde k závěru, že jsou splněny podmínky přípustnosti dovolání podle § 237 o. s. ř., a to na základě dovolání podaného k Nejvyššímu soudu ČR do dvou měsíců od doručení rozhodnutí prostřednictvím soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni.

Praha 13. září 2016

JUDr. Naděžda Javůrková v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Martínková Hana